

Den 2. december 1993

Bemærkninger til brand-, tyveri- og hærværksaftalen

Generelt.

Formålet med aftalen er at kompensere de privates ejere for tab ved brand- tyveri- og hærværksskader, forårsaget ved publikums færdsel og ophold i private skove, udyrkede arealer samt veje og stier i det åbne land, jf. naturbeskyttelseslovens § 23, § 24 og § 26.

Aftalens § 1 begrænser aftalens anvendelsesområde til skader, der kan henføres til publikums adgangsret i medfør af naturbeskyttelsesloven. Det beror på en konkret vurdering, om en skade falder inden for eller uden for aftalen.

Skader, som er omfattet af en tegnet forsikring, falder uden for aftalen. Aftaleparterne forudsætter, at de for den pågældende driftsform sædvanlige forsikringer fortsat tegnes/opretholdes.

Godtgørelsesordningen omfatter kun i begrænset omfang driftstab og hviler i øvrigt på almindelige erstatningsretlige principper.

Beregning af godtgørelse vil ske efter samme retningslinier, som forsikringsselskaberne følger.

Til grund for nærværende aftale ligger betænkning af 17. november 1993, men betænkningen af april 1979, der dannede baggrund for brand- og hærværksaftalen af 20. november 1980 mellem Dansk Skovforening og Miljøministeriet vedrørende de private skove vil fortsat være et væsentligt fortolkningsbidrag til denne aftale.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser:

Ad § 1:

Godtgørelsesordningen omfatter skader som følge af offentlighedens adgang efter naturbeskyttelsesloven, også hvor den er sikret særskilt gennem aftale eller fredning, med mindre der ved aftalen eller fredningen udtrykkeligt er givet kompensation for skadesrisikoen.

Ad § 2:

Som konsekvens af de nye regler i naturbeskyttelsesloven om skove under 5 ha, omfatter aftalen også disse småskove, med mindre ejeren har lukket dem for offentligheden efter reglerne i naturbeskyttelseslovens § 23, stk. 5.

Som noget nyt falder skove ejet af offentlige stiftelser inden for aftalen. Om begrebet offentlige stiftelser henvises til bemærkningerne til forslag til lov om naturbeskyttelse.

Ad § 3:

Uden for aftalen falder som hidtil skader i forbindelse med færdsel udøvet af enkeltpersoner eller medlemmer af foreninger, der færdes på arealerne som led i en jagt, eller som på anden måde har opnået en fuld eller begrænset brugsret til de af aftalen omfattede arealer.

Ad § 4:

Det beror på en konkret vurdering, hvorvidt en skade kan henføres til offentlighedens færdsel efter naturbeskyttelsesloven. I vurderingen vil bl.a. indgå, om skaden efter sin art indicerer, at der foreligger berigelseskriminalitet, som ikke har sammenhæng med publikums lovfæstede adgangsret.

Det præciseres, at skader forvoldt ved kørsel med bil, motorcykel, knallert eller ved ridning falder uden for aftalen. For at falde uden for aftalen skal skaderne - som hidtil - have direkte sammenhæng med kørslen eller ridningen, f.eks. gnist fra udstødning, vejoverflade ødelagt ved ridning, tyveri, der forudsætter biltransport, el. lign. Det er udtrykkeligt nævnt i aftalen, at tyverier, der forudsætter motorkøretøj til gennemførelsen, ikke er omfattet.

Derimod vil skade forvoldt af en skovgæst, der ulovligt kører bilen ind i skoven, og som efterfølgende forvolder en brand f.eks. ved tobaksrygning, som hidtil falde ind under ordningen.

Dækningen omfatter også visse "svinkeærinder", herunder svinkeærinder via vandløb. Det beror ligeledes på en konkret vurdering, i hvilket omfang skader i forbindelse med svinkeærinder er omfattet. I denne vurdering vil bl.a. indgå, i hvilket omfang adgangen efter naturbeskyttelsesloven må antages at have haft betydning for den skadegørende handling. Naturbeskyttelsesloven giver normalt ikke adgang til arealerne omkring beboelsesejendomme. Skader i forbindelse med ulovlig færdsel omkring beboelsesbygninger og på/i og omkring driftsbygninger, der ligger i tilknytning til beboelsesbygninger, vil således kun være omfattet af aftalen, såfremt det må antages, at skaden må antages direkte at være sket i forbindelse med (i øvrigt) lovlig færdsel efter naturbeskyttelsesloven eller såfremt "inspirationen" til handlingen har sammenhæng med den lovfæstede adgangsret.

Ad § 5:

Formålet med ordningen er at kompensere ejerne af de omfattede arealer for tab som følge af publikums uforsvarlige adfærd.

Ud over ejerne er - som efter den hidtidige praksis - også ansatte berettigede til godtgørelse, hvis de ejer det beskadede eller stjalne.

På samme måde har også forpagtere og lejere af de omfattede arealer ret til godtgørelse. Personer, som har lejet arealerne (evt. vederlagsfrit) til f.eks. opstilling af bistader, til græsning eller lign., er kun omfattet af ordningen, såfremt det kan godtgøres, at "udlejningen" er et led i den normale jordbrugsdrift, og at lejerens tab er af en sådan karakter, at der kan tales om et indirekte økonomisk tab for ejeren.

Endelig kan skoventreprenører, maskinstationer og andre, der udfører driftsmæssige opgaver for ejeren/forpagteren, efter tilsvarende betragtninger modtage godtgørelse.

Selvskovere er ikke omfattet.

Ad § 6:

Omfattet af aftalen er driftsbygninger, anlæg, indretninger, maskiner m.v. - inden for de omfattede arealer - , som anvendes ved eller har forbindelse med arealets driftsmæssige anvendelse.

Aftalen omfatter ikke skader på beboelseshuse med tilhørende udhuse, bygninger der tjener fritidsformål, f.eks. sommerhuse, samt bygninger og anlæg, der tjener andre erhvervmæssige formål end jordbrugsdrift, f.eks. dambrug og savværker, der har karakter af selvstændig virksomhed.

Godtgørelsesordningen omfatter dokumenterede formuetab og kun i begrænset omfang driftstab.

Ved opgørelsen af formuetab anvendes almindelige erstatningsretlige principper, således at der i princippet ydes fuld godtgørelse for det lidte tab. Dette betyder bl.a., at der kan ske fradrag i nyanskaffelsesværdien for brugte genstande. Konkret er der mellem parterne enighed om, at stjalne (forsvarligt opbevarede) motorsave, der er under 2 år, godtgøres med nyværdien. For ældre motorsave ydes normalt en godtgørelse svarende til den halve nyværdi.

Ved vurderingen af, hvorledes der skal ydes godtgørelse efter ordningen, vil det "venteværdiprincip", som hidtil er anvendt i forbindelse med opgørelsen af skader på træer i det private skovbrug, blive anvendt analogt på skader på landbrugsafgrøder og husdyr, hvor det ikke er muligt at fastsætte en aktuel dagspris. Ved anvendelsen af venteværdiprincippet opgøres værdien af formuegodet ved summering af fremtidige udgifter og indtægter i forbindelse med godet diskonteret til tidspunktet

for opgørelsen. Tab opgjort efter dette princip udgør forskellen i venteværdi før og efter skadens opståen.

Ret til godtgørelse for genopretningsudgifter efter stk. 3 forudsætter, at det efter en konkret vurdering anses for at være af betydning for offentligheden, at den pågældende skade udbedres.

Ad § 9:

Bestemmelsen har til formål at sikre, at skaden og dens omfang kan vurderes. Bestemmelsen fritager ikke ejeren for ansvaret for at træffe alle rimelige forholdsregler for at forhindre yderligere skader.

Ad § 10:

Bestemmelsen fastslår, at der ikke påhviler staten en objektiv forpligtelse til at godtgøre lidte tab. I overensstemmelse med almindelige erstatningsretlige principper kan godtgørelsen nedsættes eller evt. helt bortfalde, hvis ejeren har handlet uforsvarligt eller udvist uforsvarlig passivitet.

Hvilke forholdsregler, der kan kræves i den enkelte situation, beror på en konkret vurdering. Der henvises til bilaget til aftalen, hvori er opregnet eksempler på "bonus pater" adfærd.

Ad § 12:

Bestemmelsen indebærer, at skadelidte gennem denne aftale hverken kan opnå dobbeltdækning eller supplerende dækning for skader, som er omfattet af en tegnet forsikring.

Skadelidte, der ikke har tegnet sædvanlige forsikringer, kan ikke gennem denne aftale opnå en bedre skadesdækning end skadelidte, der har tegnet sådan forsikring.

Ad § 19:

Naturklagenævnets formand fungerer som voldgift i klager over Skov- og Naturstyrelsens afgørelser. Formandens afgørelser er endelige, d.v.s., at de hverken kan indbringes for anden administrativ myndighed eller for domstolene. Dog kan afgørelser, hvor sagsgenstanden er 100.000 kr. eller derover, prøves ved domstolene. Sagen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Ad § 20:

Hovedreglen er, at aftalen kan opsiges med et års varsel til en 1. januar. Hvis det imidlertid viser sig, at aftalen på enkeltområder dækker mange uforudsete begivenheder, eller aftalen utilsigtet udelukker rimelig dækning af skader indenfor godtgørelsesordningens målsætning, kan aftalen tages op til genforhandling, og dele af aftalen kan eventuelt ensidigt opsiges med et kortere varsel.